

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PROTIKORUPČNÝ PROGRAM
Ministerstva životného prostredia
Slovenskej republiky
(nové znenie)

Bratislava

30. júna 2023

Obsah

1.	Úvod.....	3
2.	Vymedzenie pojmov a skratiek.....	3
3.	Východiská protikorupčného programu.....	9
4.	Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SR	9
5.	Priority protikorupčného programu	11
6.	Norma ISO 37001	11
7.	Riadenie korupčných rizík	12
8.	Ciele a opatrenia.....	13
9.	Monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia protikorupčného programu	19
10.	Záverečné ustanovenia	21
	Príloha - Vyhodnotenie plnenia úloh v kalendárnom roku 2022.....	22

1. Úvod

Nové znenie rezortného protikorupčného programu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „protikorupčný program“) bolo vypracované v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 z 12. decembra 2018, k Návrhu protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023 (ďalej len „Protikorupčná politika SR“).

V bode B.4. tohto uznesenia sa členom vlády a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy ukladá vyhodnocovať plnenie úloh vyplývajúcich z rezortného protikorupčného programu a aktualizovať tento program každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

Tento protikorupčný program nadväzuje predošlé protikorupčné programy, na schválenú Protikorupčnú politiku SR a pri jeho vypracovaní sa takisto zohľadňujú požiadavky štandardov podľa normy ISO 37001¹⁾, ako aj skúsenosti získané pri jej zavádzaní na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) najmä však informácie vyplývajúce z prieskumu o korupčných rizikách na ministerstve. Premietajú sa doň aj poznatky a návrhy zamestnancov MŽP SR a iných osôb, ktoré sú v pracovnoprávnom vzťahu s MŽP SR (ďalej len „zamestnanci MŽP SR“)²⁾ i poznatky dobrej praxe iných organizácií vrátane relevantných zahraničných skúseností.

MŽP SR je ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia a má významné postavenie a špecifikácie vzťahujúce sa na ochranu vzácnej hodnoty, ako je zdravie a kvalita životného prostredia.

Environmentálna politika a Programové vyhlásenie vlády sa tiež hlási k proaktívnemu napĺňaniu záväzkov a cieľov v oblasti udržateľného rozvoja a životného prostredia prijatých na medzinárodnej úrovni, najmä v rámci OECD a ďalších medzinárodných organizácií, pri zohľadnení dôležitej úlohy aj v oblasti boja proti podplácaniu.

Adresátmi tohto protikorupčného programu sú zamestnanci MŽP SR ako aj rezortné organizácie ministerstva. Jeho *účel* je poskytnúť im súbor konkrétnych krokov na predchádzanie korupcii, najmä prostredníctvom riadenia korupčných rizík a znižovania priestoru na ich vznik a existenciu.

2. Vymedzenie pojmov a skratiek

Na účely realizácie protikorupčného programu sa používa toto vymedzenie pojmov:

Dvojité financovanie - predstavuje porušenie pravidla doplnkovosti financovania: prostriedky poskytnuté z verejných zdrojov zo štátneho rozpočtu, rozpočtu EÚ alebo akýchkoľvek programov podpory (domácich alebo zahraničných) majú dopĺňať podporu poskytovanú v rámci iných programov. Prijímatelia prostriedkov môžu financovať konkrétny výdavok vždy len z jedného programu podpory, grantu, príspevku alebo inej formy financovania.

¹⁾ Norma STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) Systémy manažérstva proti korupcii. Označenie anglického znenia normy je ISO 37001:2016 - Anti-bribery management systems. (ďalej len „ISO 37001“)

²⁾ Výrazom „zamestnanci MŽP SR“ sa označujú zamestnanci MŽP SR a iné osoby, ktoré sú v pracovnoprávnom alebo inom podobnom zmluvnom vzťahu s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, ako aj osoby pracujúce na dohodu. Patria sem aj osoby, ktoré sú vymenované na základe politických nominácií.

Vykonávateľ má zavedené postupy pre overovanie dvojitého financovania v rámci využívania prostriedkov z rozpočtu EÚ.

Integrita znamená vlastnosť osoby, ktorá sa dôsledne prejavuje v čestnom, poctivom, nestrannom a dôveryhodnom konaní v súlade so všeobecne uznávanými hodnotami, etickými zásadami, normami a pravidlami. Miera integrity jednotlivca, orgánu verejnej moci i celého systému inštitúcií sa hodnotí podľa vonkajších prejavov a konania v súlade s deklarovými hodnotami a zásadami. V tomto zmysle je medzi integritou a tendenciou ku korupcii nepriamoúmerný vzťah. Treba zdôrazniť, že pojem „integrita“ nie je totožný s pojmom „bezúhonnosť“, ktorá sa podľa príslušných právnych predpisov SR preukazuje výpisom/odpisom z registra trestov.

Konflikt záujmov - ku konfliktu záujmov dochádza vtedy, keď je ohrozený nestranný a objektívny výkon funkcií účastníka finančnej operácie alebo inej osoby zapojenej do plnenia rozpočtu z rodinných alebo citových dôvodov, z dôvodov politickej alebo národnej príslušnosti, ekonomického záujmu alebo akéhokoľvek iného priameho alebo nepriameho osobného záujmu³⁾.

Korupcia - vymedzenie pojmu korupcia ako zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb sa opiera o Dohovor OSN proti korupcii.⁴⁾ Podobne aj EK v súvislosti Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (EŠIF) a Plánom obnovy a odolnosti (POO) používa všeobecné vymedzenie pojmu korupcia, ktorú chápe ako „*zneužitie (verejného) postavenia na osobný prospech*“.⁵⁾ Zdôrazňuje, že korupčnými platbami či transakciami sa napomáha mnohým ďalším druhom podvodov, ako sú napríklad falošné fakturácie, fiktívne výdavky alebo neplnenie zmluvných špecifikácií.

Aj keď v čase vypracovávania tohto dokumentu samotný pojem korupcia nie je ako termín v slovenských právnych predpisoch osobitne vymedzený, v Trestnom zákone (TZ)⁶⁾ sa v § 328 až § 336b uvádzajú druhy konania súvisiaceho s korupciou či úplatkárstvom. **Termín korupcia má preto v tomto dokumente generický význam**, ktorý zahŕňa nielen všetky uvedené druhy konania, ale aj akékoľvek konanie poškodzujúce verejný záujem resp. finančný záujem EÚ. Zahŕňa takisto zneužívanie moci, právomoci, vplyvu či postavenia, navádzanie na takéto zneužitie, klientelizmus, rodinkárstvo, protekcionárstvo, vydieranie⁷⁾, konflikt záujmov, nezákonný lobing, poskytovanie a prijímanie nenáležitých výhod bez poskytovania protislužby (tzv. prikrmovanie) a spreneveru verejných zdrojov. Zneužitie právomoci verejného činiteľa v zmysle § 326 TZ je vo svojej podstate takisto korupciou, rovnako ako trestné činy pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe⁸⁾ a machinácie v súvislosti s konkurzným a vyrovnacím konaním.⁹⁾¹⁰⁾

³⁾ Kap. 3.2.1 Usmernenia týkajúceho sa predchádzania a riešenia konfliktov záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách (Oznámenie Komisie 2021/C 121/01) a čl. 61 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách.

⁴⁾ Články 15 až 19 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (434/2006 Z. z.); (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf)

⁵⁾ Dokument EK *Posúdenie rizika podvodu a účinné a primerané opatrenia proti podvodu*, Európske štrukturálne a investičné fondy – usmernenia pre členské štáty a orgány zapojené do programu, 16.06.2014, Európska komisia, EGESIF 14-0021-00. (https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/guidance_fraud_risk_assessment_sk.pdf)

⁶⁾ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

⁷⁾ Pozri glosár TSI <https://www.transparency.org/glossary/term/extortion>.

⁸⁾ Pozri § 266 Trestného zákona.

⁹⁾ Pozri § 241 Trestného zákona.

¹⁰⁾ V tomto kontexte je vhodné posúdiť pôsobnosť špecializovaných orgánov, najmä však Špecializovaného trestného súdu.

V norme ISO 37001¹¹⁾ má pojem **korupcia** generický charakter a vymedzuje sa ako „ponúkanie, sľubovanie, dávanie, prijímanie alebo požadovanie neoprávnenej výhody akejkoľvek hodnoty (ktorá by mohla byť finančná alebo nefinančná), priamo alebo nepriamo a bez ohľadu na miesto (miesta), v rozpore s platnými právnymi predpismi, ako aj úplatok alebo odmena pre osobu, ktorá koná alebo sa zdráha konať v súvislosti s výkonnosťou plnenia povinností tejto osoby“.

V zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy únie¹²⁾ je korupcia obzvlášť závažné ohrozenie finančných záujmov EÚ a v mnohých prípadoch môže byť spojená aj s podvodným konaním. Uvedená smernica rozlišuje medzi nasledovnými kategóriami:

- a) **pasívna korupcia** - konanie verejného činiteľa, ktorý priamo alebo cez sprostredkovateľa požaduje alebo prijme výhody akéhokoľvek druhu pre seba alebo pre tretiu stranu, alebo akceptuje prísľub takejto výhody na účely toho, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy EÚ.
- b) **aktívna korupcia** - konanie osoby, ktorá prisľúbi, ponúkne alebo poskytne priamo alebo cez sprostredkovateľa akúkoľvek výhodu verejnému činiteľovi, pre neho samotného alebo pre tretiu stranu na účely toho, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy EÚ.

Korupčné riziko¹³⁾ - v užšom zmysle sa pod týmto pojmom rozumie existencia príležitosti, pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie a nákladov spojených s touto korupciou. Zahŕňa aj príčiny alebo podmienky, ktoré uľahčujú vznik situácie priaznivej pre podplácanie, korupciu, korupčné správanie¹⁴⁾ alebo konanie.

Odvetné opatrenie znamená ktorúkoľvek z týchto činností uskutočňovaných proti oznamovateľovi za to, že oznámil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania: disciplinárny postih, vyhrážanie, diskriminácia, šikanovanie, verejné alebo neverejné ponižovanie, stalking (prenasledovanie)¹⁵⁾, bossing¹⁶⁾, mobbing¹⁷⁾, nátlak, vydieranie, neprimerané zvýšenie pracovnej záťaže, vrátane skrytých foriem týchto odvetných opatrení.

¹¹⁾ STN ISO 37001:2019.

¹²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva.

¹³⁾ Medzi pojmi „korupčné riziko“ a „riziko korupcie“ je rozdiel. „Riziko korupcie“ znamená riziko, ktoré vyplýva z korupcie, resp. podplácania.

¹⁴⁾ Vráťane postoja, reči, pohybov, gest, signálov a ďalších prejavov, o ktorých je možné odôvodnene predpokladať, že osoba dáva najavo svoj úmysel byť účastníkom korupčného vzťahu.

¹⁵⁾ Napríklad, keď sa po oznámení protispoločenskej činnosti začne byť činnosť, plnenie pracovných povinností, dochádzka a pod. zamestnanca-oznamovateľa neprimerane kontrolovaná a nad takú mieru, ktorá je inak bežná pri kontrole iných zamestnancov.

¹⁶⁾ Napr. odlišné odmeňovanie v neprospech oznamovateľa, zvýšené požiadavky na jeho výkony v práci, privlastňovanie si výsledkov jeho práce nadriadeným, vyvíjanie časového tlaku na oznamovateľa, zadávanie práce a úloh, ktorých cieľom je ponižovať oznamovateľa.

¹⁷⁾ Šikanózne správanie voči oznamovateľovi a podnecovanie do takeého správania, napr. verbálne útoky, izolovanie oznamovateľa od skupiny ostatných zamestnancov v organizačnom útvere, ohováranie, psychický nátlak, komunikácia s oznamovateľom sarkastickým tónom a pod.

Partner vecného vzťahu (obchodný partner) - externá strana, s ktorou organizácia¹⁸⁾ má vecný vzťah¹⁹⁾ alebo plánuje zriadiť nejakú formu vecného vzťahu.

Podvod - tento pojem sa bežne používa na opísanie širokej škály pochybení a prehreškov vrátane krádeže, korupcie, sprenevery, úplatkárstva, falšovania, skresľovania skutočností, kolúzie, prania špinavých peňazí a zatajovania podstatných skutočností. Často zahŕňa podvodné konanie s cieľom získať osobný prospech, prospech osoby blízkej, prepojenej alebo tretej strany, alebo zapríčiniť stratu pre iných – úmysel je kľúčovým prvkom, ktorým sa podvod odlišuje od nezrovnalosti.

Pri implementácii fondov a finančných transakciách EÚ sa pod týmto pojmom rozumie podvodné konanie týkajúce sa výdavkov, príjmov a aktív na úkor všeobecného rozpočtu EÚ²⁰⁾.

Podvod poškodzujúci finančné záujmy EÚ ²¹⁾:

- a) pokiaľ ide o výdavky nesúvisiace s verejným obstarávaním, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:
 1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržiavanie finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu EÚ alebo z rozpočtov spravovaných EÚ, alebo v jej mene;
 2. neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté;
- b) pokiaľ ide o výdavky súvisiace s verejným obstarávaním, aspoň pokiaľ k nemu došlo v úmysle získať pre páchatel'a alebo inú osobu neoprávnený prospech, a to poškodením finančných záujmov EÚ, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:
 1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržiavanie finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu EÚ alebo z rozpočtov spravovaných EÚ, alebo v jej mene;
 2. neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté, ktoré poškodzuje finančné záujmy EÚ;
- c) pokiaľ ide o iné príjmy, než sú príjmy z vlastných zdrojov založených na DPH uvedené v písmene d), akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:
 1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok protiprávny úbytok zdrojov rozpočtu EÚ alebo rozpočtov spravovaných EÚ alebo v jej mene;

¹⁸⁾ Podľa ISO 37001 je to osoba alebo skupina ľudí, ktorá na dosahovanie svojich cieľov má vlastné funkcie so zodpovednosťami, právomocami a vzťahmi.

¹⁹⁾ Vecný vzťah sa podľa ISO 37001 chápe v širšom zmysle tak, že predstavuje činnosti, ktoré sú relevantné na účely existencie organizácie.

²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách.

²¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva.

2. neposkytnutie informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. zneužitia legálne nadobudnutého prospechu s rovnakým následkom;
- d) pokiaľ ide o príjmy z vlastných zdrojov založených na DPH, akékoľvek konanie alebo opomenutie, ku ktorému došlo v rámci cezhraničných podvodných schém, týkajúce sa:
1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov týkajúcich sa DPH, ktoré majú za následok úbytok zdrojov rozpočtu EÚ;
 2. neposkytnutie informácií týkajúcich sa DPH v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. predloženia správnych výkazov týkajúcich sa DPH na účely podvodného zamaskovania nezaplatenia alebo neoprávneného vzniku práv na vrátenie DPH.

Protikorupčná prevencia („predchádzanie korupcii“, „prevencia korupcie“) - pod týmto pojmom sa rozumejú systematické postupy na:

- a) odhaľovanie a odstraňovanie príčin, príležitostí a podmienok priaznivých pre vznik a existenciu korupcie;
- b) zmenšovanie a odstraňovanie korupčných rizík;
- c) zníženie pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie;
- d) odrádzanie osôb od páchania trestných činov korupcie;
- e) posilňovanie kultúry etiky, integrity, vzdelávania a protikorupčného povedomia.

Systém protikorupčného manažérstva znamená súbor vzájomne prepojených alebo vzájomne sa ovplyvňujúcich prvkov organizácie na vytvorenie protikorupčných politík, cieľov a procesov na dosahovanie protikorupčných cieľov.²²⁾

Verejná integrita sa chápe ako dôsledný súlad konania so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami s cieľom podporovať a uprednostňovať verejný záujem pred súkromnými záujmami vo verejnom sektore.²³⁾ V kontexte činnosti orgánov verejnej moci sa zároveň chápe ako čestnosť, poctivosť, nezaujatosť, nestrannosť, rešpektovanie dôstojnosti, slušnosť, korektnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť pri vykonávaní úradných povinností a zverených právomocí. Je nesporné, že medzi verejnou integritou a korupciou je nepriamoúmerný vzťah.

Verejný záujem²⁴⁾ sa chápe ako záujem trvalo a udržateľne zlepšovať v súlade so zásadami právneho štátu a všeobecne uznávanými zásadami etiky a morálky kvalitu života, životných podmienok a blahobytu všetkých občanov alebo väčšine občanov. Verejný záujem ako predmet sústredeného úsilia sa však nechápe ako svojvôľa na úkor ostatných osôb²⁵⁾, ale ako

²²⁾ V norme STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) sa používa termín „systém manažérstva proti korupcii“. Na účely tohto protikorupčného programu sa namiesto neho ako synonymum používa priezračnejší termín „systém protikorupčného manažérstva“. V hovorovej reči je akceptovateľný aj výraz „protikorupčné riadenie“.

²³⁾ *Odporúčanie Rady OECD o verejnej integrite*, OECD 26.1.2017. <http://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity>; https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7024_recommendationsvk-web.PDF

²⁴⁾ V zákone č. 357/2004 Z. z. je v čl. 3 ods. 2 pojem verejný záujem na účely tohto zákona vymedzený ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov“. V zákone č. 552/2003 Z. z. sa v § 2 ods. 2 verejný záujem chápe ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov. U zamestnancov zamestnávateľa, ktorými sú právnické osoby podľa § 1 ods. 2 písm. c), výkon práce vo verejnom záujme je aj plnenie povinností zamestnancov v záujme týchto právnických osôb podľa Obchodného zákonníka“.

²⁵⁾ <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

oprávnený nárok²⁶⁾, pri ktorom sa nezhorší situácia ostatných osôb a dodržia sa jasné a určité kritériá demokracie²⁷⁾ a právneho štátu.

Zvyšovanie povedomia o korupcii sa chápe ako interaktívny komunikačný proces zlepšovania schopnosti vnímať a pochopiť súvislosti korupcie, jej prejavy, spôsoby a následky, ako aj vzdelávania a rozvíjania spôsobilostí, zručností, motivácie a postojov potrebných na *aktivizáciu* protikorupčného správania.

POUŽITÉ SKRATKY

EK	Európska komisia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
GR	generálny riaditeľ
GTSÚ	generálny tajomník služobného úradu
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OKRaB	odbor krízového riadenia a bezpečnosti
OÚ	osobný úrad
OVO	odbor verejného obstarávania
RO	riaditeľ odboru
RPŠS	Rada pre štátnu službu
SPKKM	sekcia prevencie korupcie a krízového manažmentu
SR	Slovenská republika
OP	odbor práva
TZ	Trestný zákon
POO	Plán obnovy a odolnosti

²⁶⁾ <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

²⁷⁾ <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

3. Východiská protikorupčného programu

Protikorupčný program zohľadňuje základné faktory,²⁸⁾ uvedené v Protikorupčnej politike SR, ktoré môžu pomôcť alebo ohroziť úspešnosť jeho realizácie. Tieto faktory zodpovedajú identifikácii podľa analýzy SWOT²⁹⁾. Protikorupčná politika SR je súčasťou celkovej politiky dodržiavania predpisov a pravidiel.

Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné na ministerstve vytvárať vhodné **inštitucionálne, právne a spoločenské podmienky**, v ktorých sa odmietajú akékoľvek prejavy korupčného správania a korupčné konanie sa účinne postihuje. Na ministerstve má preto kľúčový význam uplatňovať zásadu nulovej tolerancie korupcie. V súvislosti s touto zásadou sa nesmú zľahčovať alebo prehliadať ani prejavy korupčného správania a riziká, ktoré by mohli umožniť vznik korupcie alebo vytvoriť priestor či príležitosť na jej spáchanie.

Keďže korupcia, jej páchatelia a sprostredkovatelia, ako aj všetci, ktorí sa podieľajú na vytváraní priestoru a príležitostí na korupciu, poškodzujú **verejný záujem**, musí byť zabezpečená ochrana verejného záujmu.

Akékoľvek znižovanie transparentnosti rozhodovacích procesov orgánov verejnej moci je neprijateľné. Týka sa to nielen oblastí, v ktorých sa rozhoduje o použití či pridelení prostriedkov z verejných zdrojov, ale aj procesov schvaľovania, povoľovania, udeľovania licencií, akreditácií, pokút a sankcií. V tejto súvislosti je takisto potrebné odstrániť z rozhodovacích procesov všetky diskrečné prvky, ktoré by mohli vytvárať priestor pre korupčné správanie. Pri rozhodovaní na základe vlastnej úvahy nesmie byť spochybnená integrita ani dôveryhodnosť orgánu, v mene ktorého sa rozhodnutie vydáva. Rovnako je potrebné dôrazne uplatňovať vyvoditeľnú zodpovednosť za vytváranie priestoru, príležitostí a podmienok pre korupciu, ako aj pre vznik a existenciu korupčných schém a sietí.

Osobitne dôležitú úlohu pri zvyšovaní dôvery v štátne inštitúcie zohráva aktívna spolupráca so zástupcami občianskej spoločnosti a mimovládnych organizácií, a preto je pri realizácii protikorupčného programu dôležitá spolupráca so zástupcami mimovládnych i občianskych organizácií.

MŽP SR v súčasnosti spolupracuje s mimovládnu organizáciou Transparency International Slovensko.

4. Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SR

Táto časť sa sústreďuje na základné faktory, ktoré môžu pomôcť pri realizácii protikorupčného programu alebo ohroziť jej úspešnosť. Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SR boli identifikované prostredníctvom SWOT analýzy so zreteľom na prevenciu korupcie a boj proti korupcii. Ako dôkazný základ sa použili najmä výsledky posúdenia korupčných rizík, ktoré boli identifikované na všetkých organizačných útvaroch ministerstva.

²⁸⁾ Protikorupčná politika SR na roky 2019-2023, časť 5.1 *Základné faktory s vplyvom na realizáciu protikorupčnej politiky*.

²⁹⁾ SWOT (z angl. Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) – silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia.

(1) Aktuálne faktory, ktoré majú priaznivý vplyv na realizáciu protikorupčného programu ministerstva

Ďalej uvedené faktory sú súčasťou už existujúceho základného rámca priaznivého pre realizáciu Protikorupčnej politiky SR, ktorý obsahuje využiteľný silný aktivizačný protikorupčný potenciál na dosiahnutie cieľov Protikorupčnej politiky SR:

- a) prejavená vôľa bojovať proti korupcii a znižovať korupčné riziká,
- b) využívanie systému protikorupčného manažérstva podľa normy ISO 37001:2016,
- c) podpora vedenia ministerstva pri vypracovaní a uplatňovaní rezortného protikorupčného programu,
- d) zriadenie Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti na efektívnu ochranu oznamovateľov,
- e) riadenie protikorupčných činností odborom krízového riadenia a bezpečnosti,
- f) protikorupčný koordinátor, ktorý koordinuje protikorupčné aktivity vyplývajúce z boja proti korupcii a protikorupčnej prevencie, vrátane riadenia korupčných rizík,
- g) spolupráca s organizáciami pri výmene skúseností a dobrej praxe v oblasti boja proti korupcii a protikorupčnej prevencie a neziskovými mimovládnyimi organizáciami,
- h) uplatňovanie Protikorupčnej politiky MŽP SR a Etického kódexu MŽP SR,
- i) zvyšovanie povedomia zamestnancov o protikorupčných pravidlách a zásadách protikorupčného správania sa.

(2) Aktuálne faktory, ktoré majú nepriaznivý vplyv na realizáciu protikorupčného programu ministerstva

- a) nízka dôvera zamestnancov v účinnosť uplatňovania protikorupčných pravidiel v praxi,
- b) neúplné vedomosti o tom, čo všetko sa považuje za korupciu a o efektívnych postupoch boja proti korupcii a protikorupčnej prevencii na ministerstve zo strany zamestnancov,
- c) nedostatočná motivácia zamestnancov k oznamovaniu korupčného správania,
- d) obava zamestnancov oznamovať nekalé praktiky a s tým súvisiaca nízka pravdepodobnosť odhalenia prípadného korupčného správania,
- e) uplatňovanie protikorupčných pravidiel a morálnych zásad v organizácii je často vnímané ako formálne.

(3) Aktuálne faktory, ktoré sú príležitosťami podporujúcimi realizáciu protikorupčného programu ministerstva

- a) vymenovanie predsedníčky Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti,
- b) podmienky pre zavádzanie protikorupčných opatrení vo verejnej správe sú priaznivé,
- c) zvyšujúci sa tlak verejnosti na riešenie problémov spojených s korupciou.

(4) Aktuálne faktory z okolia, ktoré ohrozujú realizáciu protikorupčného programu ministerstva

- a) prevažujúci pesimistický postoj verejnosti k odstráneniu korupcie,
- b) vysoká miera tolerancie drobnej korupcie zo strany verejnosti,
- c) nízka ochota verejnosti, vrátane podnikateľov oznamovať korupciu na všetkých úrovniach verejného sektora z dôvodu neistoty spôsobenej obavou z odvetných krokov,
- d) neexistencia systému hĺbkovej analýzy dôveryhodnosti partnerov vecného vzťahu,
- e) riziko neodhalenia účasti vzájomne prepojených spoločností vo verejnom obstarávaní,
- f) zdokonaľovanie korupčných schém ako reakcia na protikorupčné opatrenia,
- g) chýbajúca nestrannosť či nezaujatosť pri výbere a medializácii podozrení z korupčného konania,
- h) neexistencia jasných pravidiel pre lobing, efektívnosť systému kontroly majetkových priznaní, ovplyvňovanie verejnej politiky a legislatívneho procesu,
- i) zisťované dôvody pri podpore kultúry integrity vo verejnom sektore a naprieč celým politickým spektrom.

Tieto faktory sú zároveň významnými korupčnými rizikami. Mohli by zabrániť dosiahnutiu protikorupčných cieľov a úspešnému vykonávaniu Protikorupčnej politiky SR. Na ich zmiernenie a minimalizáciu je preto potrebné sústredné a konštruktívne úsilie založené na celospoločenskom prístupe a behaviorálnych poznatkoch. Na tento účel by sa mali prijať osobitné opatrenia, pričom je nevyhnutné posilňovať spoluprácu a súčinnosť nielen v rámci celého verejného sektora, ale aj jeho spoluprácu s verejnosťou. Angažovanosť verejnosti a jednotlivcov pri zmene vzorcov správania sa je na zmiernenie a odstránenie ohrozenia spôsobeného týmito faktormi dôležitá.

5. Priority protikorupčného programu

Protikorupčný program ministerstva je postavený na prioritách a cieľoch, ktoré vychádzajú z priorit Protikorupčnej politiky SR.

Priorita 1: Vytvárať a posilňovať protikorupčné prostredie.

Priorita 2: Posilniť postavenie ministerstva ako dôveryhodnej inštitúcie, ktorá svojou činnosťou presadzuje a chráni verejný záujem prostredníctvom znižovania priestoru a príležitostí pre korupciu a chrániť dobré meno ministerstva.

Priorita 3: Zvyšovať efektívnosť protikorupčného riadenia na ministerstve.

6. Norma ISO 37001

Na skvalitnenie boja proti korupcii a prevenciu korupcie MŽP SR vo svojom systéme riadenia bude využívať požiadavky obsiahnuté v štandardoch normy ISO 37001.

Takýto dokument by mal pomôcť zaviesť mechanizmy na prevenciu korupcie, jej odhaľovanie a spôsob reagovania v prípade, keď dôjde ku korupcii alebo vzniku korupčného rizika. Sú v ňom konkretizované požiadavky a usmernenie na vytvorenie, implementáciu, udržiavanie, preskúvanie a zlepšovanie systému protikorupčného manažérstva. Tieto požiadavky sú špecifikované tak, aby navrhnutý systém pomohol ministerstvu zabrániť korupcii, odhaľovať ju, reagovať na ňu a dodržiavať protikorupčné právne predpisy, ako aj dobrovoľné záväzky organizácie uplatniteľné na jej činnosti.

MŽP SR si za jeden z kľúčových cieľov stanovilo uplatňovať systém protikorupčného manažérstva, čo je úzko prepojené nielen s existenciou kultúry dodržiavania predpisov, pravidiel a etických zásad, ale aj s kultúrou integrity, transparentnosti a otvorenosti. Existencia týchto prvkov je rozhodujúca pre úspech zavedenia a uplatňovania systému protikorupčného riadenia.

7. Riadenie korupčných rizík

Riadenie korupčných rizík ako *súčasť protikorupčného systému* sa uskutočňuje vo všetkých rezortoch v zmysle uznesenia vlády SR č. 585/2018 z 12. decembra 2018 k Návrhu protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roky 2019 - 2023.

Riadenie korupčných rizík je v podmienkach ministerstva upravené interným aktom riadenia „*Rozhodnutie ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 18. júna 2020 č. 21/2020 – 1,2, ktorým sa zavádza riadenie korupčných rizík a identifikovanie rizikových oblastí z hľadiska korupcie*“.

MŽP SR pravidelne identifikuje a vyhodnocuje, do akej miery je MŽP SR vystavené korupcii a aké korupčné riziká by mohli ohroziť riadne fungovanie ministerstva. Na základe získaných údajov boli stanovené a prijaté nové opatrenia a ciele na minimalizovanie a odstránenie zistených korupčných rizík.

V rámci vyhodnocovania MŽP SR najčastejšie identifikovalo tieto korupčné riziká:

- a) nedostatočné opatrenia na zmiernenie korupčného rizika, ktorému je vystavená pracovná pozícia,
- b) nedostatočné oboznamovanie zamestnancov so zásadami integrity, opatreniami na prevenciu korupcie v organizácii a konflikte záujmov nie je dostatočné,
- c) zapojenie rizikového obchodného partnera alebo zamestnanca do projektu a/alebo transakcie,
- d) dodržiavanie lehôt na vydávanie rozhodnutí je častokrát ovplyvňované nedostatkom personálneho obsadenia organizačných útvarov,
- e) nízka miera transparentnosti v rámci organizačnej jednotky.

Návrhy na odstránenie najčastejšie identifikovaných korupčných rizík na ministerstve sú súčasťou navrhovaných konkrétnych protikorupčných opatrení. Riešenia uvedených rizík sú taktiež súčasťou štandardov podľa normy ISO 37001:2016 a odporúčaní Rady OECD o verejnej integrite.

8. Ciele a opatrenia

Cieľ č. 1	Zmenšiť priestor na existenciu a vznik korupčných rizík
Ukazovateľ:	Identifikované a odstránené nedostatky umožňujúce vznik a existenciu korupčných rizík

Identifikácia nedostatkov na ministerstve, ktoré umožňujú alebo by mohli umožniť vznik a prípadne existenciu korupčných rizík, musí byť založená na faktoch (zásada dôkazného základu).

MŽP SR zaviedlo systém riadenia korupčných rizík, ktorého súčasťou je aj elektronický nástroj, ktorý poskytuje riadiacim pracovníkom dôkazný základ v podobe informácií o korupčných rizikách na ministerstve a prípadne naznačí aj možné zodpovedajúce opatrenia.

Na tento účel sa pravidelne vykonáva posudzovanie a hodnotenie korupčných rizík. Pritom sa identifikujú tie korupčné riziká, ktoré je možné predvídať vzhľadom na účel ministerstva, jeho veľkosť, štruktúru, rozhodovacie právomoci, povahu, rozsah a zložitosť činností. Vzhľadom na to, že MŽP SR vstupuje do vzťahov aj s externými subjektmi, pri riadení korupčných rizík sa zohľadňujú aj partneri vecného vzťahu a interakcie s nimi.

Účinnosť využívania elektronického nástroja je vhodné vyhodnotiť a na tento účel by sa mali stanoviť **kritériá účinnosti**. Tieto kritériá by mali obsahovať napríklad počet skutočných respondentov zapojených do identifikácie korupčných rizík, ochotu zamestnancov podieľať sa na znižovaní priestoru pre korupciu a vznik či existenciu korupčných rizík, počet a kvalitu opatrení navrhovaných respondentmi a riadiacimi/vedúcimi pracovníkmi, zmenšené alebo odstránené korupčné riziká, obsah spätnej väzby od verejnosti o činnosti zamestnancov ministerstva a pod. Využívanie elektronického nástroja bude koordinované SPKKM Úradu vlády SR.

Treba však zdôrazniť, že **identifikované korupčné riziko neznamená, že už dochádza ku korupcii** alebo s ňou súvisiacej protispoločenskej činnosti. Toto riziko iba naznačuje, že existuje priestor, príležitosť alebo vhodné podmienky na uskutočnenie korupcie.

Na uľahčenie identifikácie, analýzy a vyhodnocovania korupčných rizík je vypracovaná jasná a ľahko zrozumiteľná metodika, ktorá umožňuje efektívne riadiť tieto riziká, pričom sa zohľadňuje poradie ich dôležitosti.

V rámci systému riadenia korupčných rizík bude MŽP SR **vyhodnocovať vhodnosť a efektívnosť existujúcich riadiacich činností** s cieľom zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká či odstrániť priestor priaznivý pre korupciu. Po posúdení korupčných rizík sa určí druh a úroveň protikorupčných riadiacich činností, ktoré sa uplatnia na zodpovedajúcu kategóriu korupčného rizika. Pritom sa posúdi, či existujúce riadiace činnosti sú dostatočne účinné. V prípade potreby budú primerane upravené. Pri uplatňovaní protikorupčných pravidiel sa budú zapájať všetky organizačné útvary a všetci zamestnanci MŽP SR.

Vzhľadom na to, že MŽP SR vstupuje aj do zmluvných vzťahov s partnermi vecného vzťahu, je potrebné mať k dispozícii pravidlá pre vzťahy s nimi. V rámci zvyšovania protikorupčného povedomia zamestnancov ministerstva sú zavedené jasné postupy na predchádzanie korupcie a stanovené etické zásady zamestnanca, vrátane stanovených sankcií v prípade ich porušovania.

Pre lepšiu účinnosť stanovených postupov a pravidiel na predchádzanie korupcie OÚ zabezpečí pre zamestnancov ministerstva uskutočňovanie školení.

V praxi sa častokrát môžeme stretnúť s tým, že žiadatelia o rozhodnutia sa pokúšajú vstupovať do rozhodovacích konaní, vyvíjajú rôznym spôsobom tlak na rozhodovacie alebo odvolacie orgány, čo môže vytvárať priestor pre korupčné správanie sa. Na predchádzanie takýmto situáciám je potrebné mať vypracované účinné spôsoby správania sa, ktoré by zahŕňali „manuál“ správania sa pre pracovné pozície, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku korupcie.

Opatrenie č. 1.1	Identifikovať pracovné pozície, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku korupcie
Ukazovatele:	a) identifikovať pracovné pozície, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku korupcie b) prijať pravidlá správania sa na týchto pracovných pozíciách c) vytvoriť katalóg pracovných pozícií na úrovni sekcie a samostatných odborov d) monitorovať účinnosť prijatých pravidiel správania sa
Termín vypracovania predpisu:	do 31. decembra 2023
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	do 30. júna 2024 v rámci aktualizácie protikorupčného programu (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	GTSÚ, GR, RO
Spolugestor:	OKRaB / organizačný útvar s pridelenou agendou prevencie korupcie

Na budovanie účinného systému protikorupčného manažérstva je potrebné neustále zvyšovanie povedomia zamestnancov o zásadách integrity, opatreniach na prevenciu korupcie a konflikte záujmov. Zvyšovaním miery integrity výrazne posilňuje dôvera v organizáciu.

Opatrenie č. 1.2	Zvýšiť povedomie zamestnancov o zásadách integrity, opatreniami na prevenciu korupcie a konflikte záujmov
Ukazovatele:	a) uskutočňovať praktické školenia zamerané na zásady integrity, etické správanie, konflikt záujmov a prevenciu korupcie pre novoprijatých zamestnancov ministerstva v rámci adaptačného vzdelávania, pre súčasných zamestnancov priebežne, najmenej jedenkrát za dva roky b) záznamy o vykonaných školeniach
Termín:	do 31. decembra 2023

Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	do 30. júna 2024 v rámci aktualizácie protikorupčného programu (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	OÚ
Spolugestor:	GR, RO

Zavedením systému na kontrolu dodržiavania lehôt na vydávanie rozhodnutí vedúci zamestnanci získavajú prehľad o príčinách nedodržania lehôt a počte rozhodnutí, ktoré boli vydané po zákonom stanovenej lehote. Najčastejšou príčinou pri nedodržaní lehôt bola rôznorodosť žiadostí a nedostatok personálneho zabezpečenia organizačných útvarov. Nedodržiavanie lehôt môže poskytnúť zároveň priestor pre korupčné správanie, ktorým sa žiadatelia môžu pokúšať o získanie výhody v podobe uprednostnenia vybavenia ich žiadosti pred ostatnými žiadateľmi.

Opatrenie č. 1.3	Zvýšiť mieru dodržiavania lehôt na vydávanie rozhodnutí
Ukazovatele:	a) identifikovať poddimenzované organizačné útvary so zámerom doplnenia požadovaného počtu zamestnancov alebo upravenia organizačných činností b) vyhodnocovať počet rozhodnutí, pri vydaní ktorých nebola dodržaná zákonná lehota na úrovni sekcie a samostatného odboru
Termín:	do 31. decembra 2023
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	každoročne do 31. januára za predchádzajúci kalendárny rok
Gestor:	GR, RO
Spolugestor:	GTSÚ

Nízka miera transparentnosti činností a neochota sprístupňovať informácie v organizácii môže mať za následok oslabenie integrity zamestnancov a zvýšenie výskytu korupčného správania. Úlohou organizácie v štátnej správe je preto dosiahnuť zvýšenie transparentnosti činností a hospodárnosti pri spravovaní verejných prostriedkov.

Opatrenie č. 1.4	Zvýšiť mieru transparentnosti v organizácii
Ukazovatele:	a) zvýšiť mieru komunikácie vedenia so zamestnancami b) zabezpečiť kontinuitu konania organizácie pri jej smerovaní a dosahovaní cieľov ochrany životného prostredia c) identifikovať a odstrániť formalistické a byrokratické postupy vo vnútri organizácie
Termín:	do 31. decembra 2023
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	každoročne do 30. júna v rámci aktualizácie protikorupčného programu
Gestor:	GR, RO
Spolugestor:	GTSÚ

Z dôvodu plánovaných organizačných zmien v podmienkach MŽP SR, viacerých legislatívnych zmien v oblasti oznamovania protispoločenskej činnosti, ale aj v zmysle záverov auditu EK týkajúceho sa opatrení vykonaných na ochranu finančných záujmov Únie vyplynula potreba aktualizácie predmetných interných aktov riadenia.

Opatrenie č. 1.5	Aktualizovať interné akty riadenia v oblasti prevencie korupcie
Ukazovatele:	a) aktualizovať interné akty riadenia – Protikorupčná politika MŽP SR, Etický kódex, IAR o riadení korupčných rizík, IAR o vnútornom systéme preverovania oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti b) aktualizované zmeny zapracovať do systému pravidelného vzdelávania v oblasti prevencie korupcie
Termín:	do 31. decembra 2023
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti:	do 30. júna 2024 a potom pravidelne v rámci aktualizácie protikorupčného programu (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	OKRaB / organizačný útvar s pridelenou agendou prevencie korupcie
Spolugestor:	Odbor koordinácie implementácie POO, OÚ

Cieľ č. 2:	Účinne chrániť oznamovateľov podozrení z korupcie, inej protispoločenskej činnosti a neetického správania
Ukazovateľ:	MŽP SR má zavedený systém ochrany oznamovateľov, ktorý im poskytuje istotu, že nebudú proti nim použité odvetné opatrenia v dôsledku nahlásenia protispoločenskej činnosti

Samotná existencia právnych predpisov nepostačuje na znižovanie miery výskytu korupcie a jej postihovanie. Je preto potrebné, aby zamestnanci MŽP SR mali dostatočné povedomie o tom, kde môžu vykonať oznámenie o podozrení z korupcie, korupčného správania alebo iného protispoločenského konania a rovnako tak aj vedeli požiadať o ochranu v prípade oznámenia podozrení z nekalého konania.

Princípom ochrany oznamovateľov sú postupy a pravidlá/interné akty riadenia nastavené tak, aby zaručovali podporu a ochranu osobám, ktoré v dobrej viere upozornia na vznik korupčných rizík, možné korupčné alebo iné protispoločenské konanie či neetické správanie. Súčasťou ochrany týchto osôb je uplatňovanie systému pravidiel a postupov na nestranné posúdenie správania voči zamestnancovi, ktoré je možné pokladať za odvetný postih za to, že nahlásil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania. Dôkazné bremeno je na osobe, ktorá navrhla alebo uplatňuje postih.

MŽP SR vydaním rozhodnutia ministra životného prostredia Slovenskej republiky o vnútornom systéme preverovania oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti určilo pravidlá na zabránenie odvetnej činnosti a diskriminácie voči oznamovateľom z podozrení z korupcie, korupčného správania a inej protispoločenskej činnosti či neetického konania. Aktualizácia predmetného rozhodnutia je plánovaná do ďalšieho obdobia.

Opatrenie č. 2.1	Zvyšovať povedomie zamestnancov o ochrane oznamovateľov a postupoch oznamovania podozrení z korupcie, korupčného správania a iného protispoločenského konania
Ukazovatele:	a) zabezpečiť vzdelávacie aktivity na zvyšovanie povedomia o ochrane oznamovateľov, postupov nahlásovania nekalého konania a postupov na požiadanie ochrany v prípade oznámenia podozrení z nekalého konania na základe zavedených interných aktov riadenia b) počet uskutočnených vzdelávacích aktivít c) aktualizácia intranetového odkazu na tému prevencia korupcie
Termín vypracovania plánu aktivít:	do 31. decembra 2023
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2024 a potom pravidelne v rámci aktualizácie protikorupčného programu (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)

Gestor:	OÚ
Spolugestori:	OKRaB / organizačný útvar s pridelenou agendou prevencie korupcie

Cieľ č. 3	Udržiavať protikorupčné správanie a konanie zamestnancov
Ukazovateľ:	Zamestnanci sa iniciatívne zapájajú do prevencie korupcie vrátane identifikácie korupčných rizík a navrhujú opatrenia na ich minimalizáciu a prípadne odstránenie

Aktivizovanie protikorupčného správania sa je základným predpokladom na posilnenie prevencie korupcie s dôrazom na reálne prejavy protikorupčného správania a konania zamestnancov vrátane vedúcich zamestnancov, ktoré vedie k integrite jednotlivca, orgánu verejnej moci i celého systému inštitúcií.

Jedným z prostriedkov na aktivizovanie protikorupčného správania sa je systém protikorupčného vzdelávania s dôrazom na skutočné, praktické uplatňovanie a vyhodnocovanie účinnosti protikorupčného úsilia a zabránenie nedostatkom v aplikačnej praxi, napríklad pri uplatňovaní zákonov a predpisov.

Opatrenie č. 3.1	Udržiavať systém protikorupčného vzdelávania a vyhodnocovať účinnosť vzdelávacích aktivít
Ukazovatele:	<ul style="list-style-type: none"> a) zvýšená iniciatíva zamestnancov pri identifikácii priestoru a príležitostí umožňujúcich vznik a existenciu korupčných rizík b) počet návrhov na zmenšenie a prípadne odstránenie korupčných rizík c) riešenie etických dilem v rámci vzdelávacích aktivít d) vytvorenie systému protikorupčného vzdelávania e) novoprijatí zamestnanci sa zúčastnia úvodných vzdelávacích aktivít o prevencii korupcie, etike a integrite f) zamestnanci sa zúčastňujú priebežných vzdelávacích aktivít o prevencii korupcie, etike a integrite g) počet zamestnancov, ktorí absolvovali protikorupčné vzdelávanie
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2024 a potom pravidelne v rámci aktualizácie protikorupčného programu (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	OÚ
Spolugestori:	OKRaB / organizačný útvar s pridelenou agendou prevencie korupcie

Vzdelávacie aktivity zahŕňajú jednak úvodné protikorupčné vzdelávanie pre novoprijatých zamestnancov, ako aj priebežné protikorupčné vzdelávanie pre všetkých zamestnancov ministerstva.

Aktivizáciu protikorupčného správania sa je možné dosiahnuť aj správnu motiváciou zamestnancov, verejným uznaním zamestnancov a adekvátnym finančným ohodnotením.

Opatrenie č. 3.2	Zvýšiť motiváciu zamestnancov v dodržiavaní stanovených protikorupčných opatrení
Ukazovatele:	a) identifikovať pracovné pozície, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku korupcie b) prijať pravidlá správania sa na týchto pracovných pozíciách c) vytvoriť katalóg pracovných pozícií na úrovni sekcie a samostatných odborov
Termín vypracovania:	do 31. decembra 2023
Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti realizácie:	do 30. júna 2024 a potom pravidelne v rámci aktualizácie protikorupčného programu (vrátane navrhnutia prípadných opatrení)
Gestor:	OÚ
Spolugestor:	OKRaB / organizačný útvar s pridelenou agendou prevencie korupcie

9. Monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia protikorupčného programu

Účelom monitorovania protikorupčného programu je zistiť mieru úspešnosti vykonávania protikorupčných opatrení a mieru uistenia o dosiahnutých zlepšeniach na ministerstve. Cieľom je vytvoriť jasný obraz o dosiahnutom pokroku v znižovaní korupcie.

Pri monitorovaní sa prostredníctvom odboru krízového riadenia a bezpečnosti alebo organizačným útvarom s pridelenou agendou prevencie korupcie priebežne zbierajú údaje a informácie o stave vykonávania opatrení. Na zabezpečenie hladkého priebehu monitorovania a náležitého vyhodnotenia protikorupčného programu je však nevyhnutná spolupráca a súčinnosť so všetkými útvarmi ministerstva.

Pri monitorovaní, ako aj vyhodnotení sa berú do úvahy najmä informácie poskytnuté organizačnými útvarmi ministerstva, resp. zainteresovanými stranami. Informácie z médií, hodnotiacich správ a prieskumov vypracovaných medzinárodnými i vnútroštátnymi organizáciami, od podnikateľského sektora, ako aj od mimovládnych organizácií umožnia získať objektívny a nezaujatý pohľad na vykonávanie protikorupčného programu. To znamená, že pri vyhodnocovaní sa zohľadňujú všetky uvedené zdroje informácií.

Pri hodnotení sa berie do úvahy aj určenie nedostatkov (slabých stránok), ktoré majú nepriaznivý vplyv na schopnosť identifikovať, zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká. Zároveň sa identifikujú príčiny nevykonania alebo nedostatočného vykonávania opatrení. Takisto sa uvedie, aké zlepšenia sa dosiahli a aké sú trendy a poučenia pre ďalšie obdobie.

10. Závěrečné ustanovenia

Protikorupčný program je otvorený dokument, ktorý bude v prípade potreby priebežne aktualizovaný.

Úlohy vyplývajúce z protikorupčného programu a jeho aktualizácia sa vyhodnocuje každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok. Vyhodnotenie plnenia úloh v kalendárnom roku 2022 tvorí prílohu k protikorupčnému programu.

V zmysle uznesenia vlády SR č. 585/2018 z 12. decembra 2018 je aktuálne znenie protikorupčného programu zverejnené na webovom sídle ministerstva na adrese <http://www.minzp.sk/>.

Rezortné organizácie ministerstva vypracúvajú vlastné protikorupčné programy, ktoré sa zverejňujú na webovom sídle ministerstva a webových sídlach organizácií ministerstva. V programoch týchto organizácií sa zohľadňuje *Protikorupčná politika SR na roky 2019 – 2023*, ako aj *Protikorupčný program MŽP SR*.

Milan Chrenko
minister životného prostredia
Slovenskej republiky

Príloha - Vyhodnotenie plnenia úloh v kalendárnom roku 2022

V nadväznosti na plnenie úlohy uvedenej v bode B.4. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 z 12. decembra 2018 k Návrhu protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023 MŽP SR vyhodnocuje plnenie úloh protikorupčného programu každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

V kalendárnom roku 2022 MŽP SR malo naplánovanú realizáciu nasledovného opatrenia:

Číslo opatrenia	Názov opatrenia	Stav opatrenia
1.1	Identifikovať pracovné pozície, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku korupcie	monitorovanie

Spôsob splnenia: MŽP SR v uplynulom roku prešlo viacerými organizačnými zmenami, preto sa z uvedeného dôvodu jednotlivé pracovné pozície naďalej monitorujú. Z komplexného hľadiska sú monitorované všetky pracovné pozície, ktoré v rámci svojej pracovnej činnosti vydávajú rozhodnutia na úrovni MŽP SR, pričom zamestnanci na týchto pracovných pozíciách sú povinní dodržiavať príslušné interné riadiace akty – Etický kódex, rozhodnutie ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 18. júna 2020 č. 21/2020-1.2, ktorým sa zavádza riadenie korupčných rizík a identifikovanie rizikových oblastí z hľadiska korupcie (ďalej len „rozhodnutie ministra životného prostredia č. 21/2020-1.2“) MŽP SR ďalej pracuje na katalógu pracovných pozícií pričom zohľadňuje rozšírenú organizačnú štruktúru.

Číslo opatrenia	Názov opatrenia	Stav opatrenia
1.2	Zvýšiť povedomie zamestnancov o zásadách integrity, opatreniami na prevenciu korupcie a konflikte záujmov	splnené

Spôsob splnenia: vydané rozhodnutie ministra životného prostredia Slovenskej republiky, ktorým sa vydáva Protikorupčná politika Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, oboznámenie zamestnancov MŽP SR s pravidlami protikorupčného správania, ktoré potvrdili svojim vyhlásením o dodržiavaní protikorupčnej politiky, vzdelávanie vedúcich zamestnancov MŽP SR v oblasti oznamovania protispoločenskej činnosti prostredníctvom lektorov Úradu na ochranu oznamovateľov.

Číslo opatrenia	Názov opatrenia	Stav opatrenia
1.3	Zvýšiť mieru dodržiavania lehôt na vydávanie rozhodnutí	monitorovanie

Spôsob splnenia: vydaný príkaz ministra životného prostredia Slovenskej republiky 7/2020-1.13 o kontrole dodržiavania lehôt na vydávanie rozhodnutí podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov alebo podľa

osobitných predpisov nimi riadenými organizačnými útvarmi resp. rozkladovými komisiami. Generálny riaditeľ organizovaných útvarov MŽP SR a predsedovia všetkých rozkladových komisií MŽP SR sú povinní vyhodnocovať počet rozhodnutí, pri ktorých vydaní nebola dodržaná zákonná lehota a príčiny nedodržania tejto lehoty. Niektoré sekcie však podľa zistení nedodržiavajú stanovené lehoty z dôvodu nedostatočného personálneho obsadenia alebo iných dôvodov, pričom v niektorých prípadoch dosahuje dĺžka vydania rozhodnutia alebo stanoviska aj viac ako 6 mesiacov.

Číslo opatrenia	Názov opatrenia	Stav opatrenia
1.4	Zvýšiť mieru transparentnosti v organizácii	splnené

Spôsob splnenia: V rámci zlepšenia komunikácie medzi zamestnancami a vedením, vedúci zamestnanci sa usilujú o to, aby sa všetci zamestnanci v práci cítili byť podporovaní a ich názory boli vypočuté. Komunikácia so zamestnancami prebieha prostredníctvom e-mailu, alebo možnosťou osobných stretnutí. MŽP SR pravidelne informuje všetkých zamestnancov aj prostredníctvom intranetu, spoločnej emailovej adresy, úradnou tabuľou, médiami, sociálnymi sieťami. MŽP SR organizovalo aj v tomto roku prieskum spokojnosti zamestnancov ako súčasť implementácie modelu CAF. Časť otázok bola opakovane zameraná aj na spokojnosť s komunikáciou. Na základe porovnaní s prieskumom v roku 2022 môžeme konštatovať, že vnímanie respondentov sa zlepšilo aj v oblasti prístupu k informáciám.

Číslo opatrenia	Názov opatrenia	Stav opatrenia
2.1	Zvyšovať povedomie zamestnancov o ochrane oznamovateľov a postupoch oznamovania podozrení z korupcie, korupčného správania a iného protispoločenského konania	splnené

Spôsob splnenia: Odbor krízového riadenia a bezpečnosti pripravil pre zamestnancov MŽP SR „Odbornú prípravu zamestnancov MŽP SR o opatreniach v oblasti prevencie korupcie“. Obsah odbornej prípravy zahŕňa vymedzenie základných pojmov, systém riadenia korupčných rizík, Protikorupčný program, Protikorupčnú politiku, Etický kódex, Príklady riešenia etických dilem, Politiku darov, Predchádzanie konfliktu záujmov, Systém oznamovania protispoločenskej činnosti a Systém ochrany oznamovateľa protispoločenskej činnosti. Cieľom odbornej prípravy bolo zvýšenie povedomia o zavedených protikorupčných opatreniach, o ochrane oznamovateľov, postupov nahlasovania nekalého konania a ochrane oznamovateľov v prípade vykonania oznámenia o podozrení z nekalého konania. Taktiež 30.6.2022 bol aktualizovaný Protikorupčný program MŽP SR, ktorého účelom bolo poskytnúť súbor konkrétnych krokov na predchádzanie korupcii, najmä prostredníctvom riadenia korupčných rizík a znižovania priestoru na ich vznik a existenciu. O uvedenom dokumente, ako aj o možnosti oznamovania protispoločenskej činnosti a uplatňovaní zásad predchádzania novej korupcie (a iné) boli zamestnanci informovaní elektronickou formou. V januári 2023 absolvovali vedúci zamestnanci MŽP SR školenie v oblasti oznamovania protispoločenskej činnosti prostredníctvom lektorov Úradu na ochranu oznamovateľov.

Číslo opatrenia	Názov opatrenia	Stav opatrenia
3.1	Udržiavať systém protikorupčného vzdelávania a vyhodnocovať účinnosť vzdelávacích aktivít	splnené

Spôsob splnenia: Odbor krízového riadenia a bezpečnosti pripravil pre zamestnancov MŽP SR „Odbornú prípravu zamestnancov MŽP SR o opatreniach v oblasti prevencie korupcie“. Osobný úrad vykonáva vzdelávanie pre zamestnancov jedenkrát za dva roky, prípadne po každej zmene znenia protikorupčnej politiky alebo systému riadenia protikorupčných činností, príp. zmene Etického kódexu. Uvedené zmene sa zapracujú do všetkých vzdelávacích materiálov a dokumentov. V roku 2023 bol počet zamestnancov, ktorí absolvovali protikorupčné vzdelávanie – 240 + školenie Úradom na ochranu oznamovateľov absolvovalo 43 vedúcich zamestnancov.

Číslo opatrenia	Názov opatrenia	Stav opatrenia
3.2	Zvýšiť motiváciu zamestnancov v dodržiavaní stanovených protikorupčných opatrení	monitorovanie

Spôsob splnenia: MŽP SR v uplynulom roku prešlo viacerými organizačnými zmenami, preto z uvedeného dôvodu sa jednotlivé pracovné pozície naďalej monitorujú. Z komplexného hľadiska sú monitorované všetky pracovné pozície, ktoré v rámci svojej pracovnej činnosti vydávajú rozhodnutia na úrovni MŽP SR, pričom zamestnanci na týchto pracovných pozíciách sú povinní dodržiavať príslušné interné riadiace akty – Etický kódex, rozhodnutie ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 18. júna 2020 č. 21/2020-1.2, ktorým sa zavádza riadenie korupčných rizík a identifikovanie rizikových oblastí z hľadiska korupcie (ďalej len „rozhodnutie ministra životného prostredia č. 21/2020-1.2“) MŽP SR ďalej pracuje na katalógu pracovných pozícií pričom zohľadňuje rozšírenú organizačnú štruktúru. Taktiež sa z uvedených dôvodov naďalej monitoruje zvýšenie motivácie zamestnancov v dodržiavaní stanovených protikorupčných opatreniach.